

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
SZENTGYÖRGYI EDE.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61./III. sz. a. hová
 a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is ezimzendő.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 csak a „Selmeczbányai Hetilap“: az „Otthon“ szépirodalmi havi füzetével:
 Egy évre. 4 frt. Egy évre. 6 frt — kr.
 Fél évre. 2 „ Fél évre. 3 „ —
 Negyedévre. 1 „ Negyedévre. 1 „ 50 „
 Egyes szám ára 10 kr.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-
 szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt
 hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük február elsejével lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadály álljon be.

A kiadóhivatal.

A járvány.

„ — Kanyaró és vörheny megbetegedési eseteket jelentettek be orvosaink és az elsőfokú közegészségügyi hatóság dicséretes erélyességgel azonnal intézkedett is, hogy a beteg gyermekek elkülönítve ápoltságban és a ragályos betegség terjedésének gát vettessék. Igen ám, de ott, hol egy szobában lakik a szegény bányá- vagy más munkás gyermekeivel, hogy lehet a beteg gyermeket elkülöníteni? A többiekkel együtt kell maradnia, mert járvány-kórházunk, hová az ily szegény betegeket lehetne ápolás alá venni, nincsen. Megirtuk, hogy a törvény elrendeli, hogy minden városnak járvány kórháza legyen; megirtuk, hogy ilyen ez idő szerint nálunk nincsen! megirtuk, hogy ezt mielőbb létesíteni kell; ámde a mi szavunk elhangzott a pusztában és nem jutott el azon hatalomhoz, mely ezt a törvényt által előírt intézményt létesítette volna. És vigyázzunk! lesznek még ebből nagyobb bajok is!! Várjunk csak egy kis időt! És e bajok a mi nyakunkra, a közönség nyakára nőnek! Egyenesen rendszertelen állapotnak kell neveznünk — mindenféle külmáz mellett — azt, hogy összevásárol a város mindenféle telkeket és házakat — Isten tudja mily czélra? vagy tán újbóli eladásra? — de a törvényben szigoruan előírt, egészségünket, gyermekeink egészségét megóvó közegészségi intézményekre, mint a milyen a járvány-kórház is, gondja, intézkedése, ugy látszik, nincsen.“

Ezt közölte lapunk, szószerint, „Különféle“ rovatában még a múlt évi november 6-iki szá-

A branyiszkói győzelem 1849. február 5-én.

— A „Selmeczbányai Hetilap“ eredeti tárczája. —

Ma, február 5-én van 50 éve annak, hogy a magyar 48-as honvédségre örök dicsőséget hozott branyiszkói győzelem kivivatott. A nap aktualitása, de a leírás érdekességénél fogva is, közöljük itt Tirts Rezsőnek szépen megírt visszaemlékezését.

Gróf Schlick, osztrák altábornagy Kassát elfoglalván, Sáros- és Abaujmege vidéket megszállotta és miután a Margitfalvánál utját álló, szepesi önkénytes nemzetőröket szétugrasztotta, Szepességre is betört 1849. év első napjaiban. Midőn az elbizakodott, gögős ellenség Szepes-Váraljára — szülő városomba — bevonult, azonnal a piac közepén felállított, nemzeti nagy lobogóval diszitelt szabadság árbozfát levágatta, rémproklamációt bocsátott ki és haditörvényszéket állított fel; ugy Lőcsén, a megye székhelyén is, hol a városi kapu előtt őt alázatosan fogadó városi tanácsnak azt kiáltotta oda: „Lódujlatok Kossuth bagázsia, ismerlek benneteket.“ (Packt Euch, Ihr Kossuth Bagage, ich kenne euch).

Szepesmegyét egy zászlóalj gyalogsággal, egy század sivaliszérrrel, egy üteg ágyuval és 6 rakétával megszállván, visszament Kassára.

Nagyon szomorú napok következtek, hazafiak üldöztek, ide-oda hurcoltattak, börtönökbe zártak, senki sem tudta, mit hoz reá a legközelebbi óra. Svarczgelbek, spiczlik, árulók találkoztak nálunk is, kik a jó hazafiakat feljelentették a hadi törvényszéknek.

Ily borzasztó viszonyok közt megjött február hava. Különös hírek keletkeztek. A patrioták titokban sug-

mában és — bár ne ugy történt volna — jóslata, sajnos, bekövetkezett.

Az eleitől kis bajból nagy baj lett, oly annyira nagy, hogy leküzdése, ha csak a nagy természet maga segítségünkre nem siet, óriási erőmegfeszítésbe és áldozatokba fog kerülni.

Fenti közleményünket megelőzőleg és utána is számtalanszor sürgettük a törvényileg is előírt járvány-kórház létesítését. De mindez falra hányt borsó maradt.

Alapos és nagyon is alapos panaszokat, sőt vádakot emelhetnénk e megbocsájthatatlan — enyhén kifejezve — ignorálás miatt. Kérdőre vonhatnók az illetékes tényezőket: mért nincsen még mindig czéljának megfelelőleg berendezett járvány-kórház? Miért nincsen még egy beteg- és hullaszállító szekere sem a városnak? Hogy történhetett meg az, hogy a difteritisz áldozatává lett Szűcs József akad. segédtanárt volt akad. kollégái pusztá karjukon szállították, midőn már haldokolt, a városi kórházba, hogy valamiképp be ne tegyék abba a borzadályos, ismert zöld ládába, melybe esetleg kutyákat igen, de embereket nem volna szabad szállítani? Hogy fér mind ez össze századunk humanus szellemével és a törvény egyenes rendelkezésével?

Ámde most a nagy veszély közepette nem akarjuk e kérdéseket bolygatni, nem akarjuk kutatni, kik okozták azt, hogy sem rendes járvány-kórházunk, sem beteg-, sem hullaszállító kocsink nincsen, hanem inkább felhívjuk közönségünket arra, hogy a közegészségügyi hatóság és az orvosok óvintézkedéseit szigoru pontossággal

dosták egymásnak: „jön a magyar hadsereg Görgey Arthur vezérlete alatt.“ De honnan, hogy és miképpen, azt senki sem sejtette, mert hiszen az osztrákok kegyelméből nekünk juttatott hírlapok azt híresztelték folyton, hogy már nincs rebellis hadsereg.

Február 4-én, az iglói támadás utáni reggeli 4 órakor nagy zaj és zörgés ébresztett fel álmomból; az ablakhoz sietve, láttam osztrák katonákat, társzekereket, majd ágyukat és mindenféle bagázsia a piacon sietve átrognni Eperjes felé, a délnyugati égen pedig vörös tüzfény látszott. Én feleltem az ablakot és egyik ismerősömet meglátva kérdezem, hogy mit jelentsen mindez, mire ő azt sugta nekem: „Igló ég, az osztrákok futnak.“ Egy percz alatt felöltözök és az utcán több fiuval találkozáván, együtt futottunk a szepesi káptalan magaslatára.

Ilt érdekes kép tárult fel előttünk. Az osztrák Kiezewetter-féle csapat lehangoztan, roppant rendetlen állapotban ott állt a káptalan felső körfala előtt. A gyalogság fáradtan, megtizedelve, ijedt arczokkal, a lovas századnak alig egy harmada lóháton, egyrésze társzekereken, ágyukon, vagy gyalog sántikálva, a fele pedig ott hagyta fogát. Kiezewetter őrnagy tanácskozott tiszteivel, hogy mitevők legyenek, mert a hóborított mezőkön, az uton is mindenünnen fel-feltűnedeztek már a huszárok és a Baldócson tuli lejtős uton hosszu fekete vonal látszott; ez volt Guyon dandára. Amennyire mi fiuk kivettük, Kiezewetter a kőrfallal körülvett káptalanban akarta magát védeni, de a prépost és a kanonokok kérve kérték, ne tegye ki a káptalant végelpusztulásnak.

Kiezewetter engedni látszott, mert a megvert csapat csakhamar sebes léptekkel tovább sietett; ideje

betartsa, hogy a valóban veszélyes módon elterjedt járvány megfékezése mielőbb elérhető legyen.

Jól tudjuk, hogy a járvány keletkezésének, legalább a legtöbb esetben, a gyarló ember oka nem lehet, de igenis oka lehet veszélyes elterjedésének és elmérgesedésének, melyet megakadályozni az erre hivatottak kötelességében áll.

A baj, mely annyi végtelen, pótolhatatlan vesztéséget és szomorúságot okozott már eddig is több, sajnosan mondhatjuk, sok szülőnek, nyakunkra nőtt ugyan, de éppen ezért ne veszítsük el erőnket és reménységünket, hogy már rövid idő múlva a félelmes pusztító szörnyet leküzdeni sikerülni fog.

A szemrehányások megtételére majd rá következik a sor, ha megmenekültünk a véstől, most főtőrekvésünk csak az legyen: a bajt vállvetve leküzdeni.

Egyet azonban el nem hallgathatunk. És ez, az az egészséges rendszer, meggondolt tervszerűség hiányossága, mely a város által tett telek- és ház-bevásárlások és így a járványkórház hová helyezése körül is tagadhatatlanul, kézzelfoghatólag észlelhető.

Megfoghatatlan, hogy rengeteg sürgősséggel kellett megvásárolni a Zlinszky-, az Urbán-, az Ertl-féle telkeket és házakat, hogy — bérbe adassanak; ugyan ily sürgősen kellett megvenni a Száder- és Itcze-, illetve Bogya-féle házakat, hogy ronda állapotban hagyásuk által a város díszét épenséggel ne emeljék. . . . Hát aztán a sok „erdei belzet“, a „Nitnaus-major“ stb stb. ezt mind sürgősen kellett a városnak megvásá-

is volt, mert már egyes huszárok mellettünk termettek. Itt várták be bajtársaikat. Nemsokára együtt voltak; a mindenféle ezredekéből és országokból szökött huszárok által képezett, ugynevezett Sobri svadron volt ez, egy fiatal Dezseffy százados vezérlete alatt, mind vad kinézésű rémalakok, felbőszülve az éjjeli támadás miatt; szitkozódva, káromkodva, emelt kardokkal neki iramodtak a futó ellenség után, a tükörsima lejtőn le, mint valami démonok.

Rémítő látvány volt, a mint még a városban az osztrák hátvéd néhány emberét utolérték és azokat, mivel a fegyvert azonnal le nem rakták, kegyetlenül összekaszabolták. A futó ellenséget Korotnokig (a Branyiszkó hegy aljáig) üldözték, de itt Kiezewetter felvonatta ágyuit és ellentállani készült, mire a huszárok a zsegrai mellékvölgyön át Olasziba mentek, de alig hogy az ottani korcsmában egy kis felfrissítő reggelihez fogtak, már is fellármázták őket a lakosok azon hirrel, hogy Kropmarch felől közeledik az ellenség és midőn a huszárok meggyőződtek, hogy egy egész dandárral volna dolguk, lassan ugyan, de visszahúzódtak Szepes-Váraljára.

Addig Guyon egész dandára városunkba érkezett és tábort ütött a terjedelmes piacon. Éppen dél volt, a mint a huszárok az ellenséges dandárt jelezték. Guyon azonnal lóra ült, a völgyet uráló két dombon felvonatta 12 ágyuját, huszárjait oldaltámadásra állította fel és a gyalogsággal hosszu csatárláncozokban elállta a völgy egész szélességét, ugy várta az ellenséget. De ennek vezére gróf Deym, osztrák tábornok, látván Guyon ily előnyös állását, de még inkább azért, mert időközben megtudta, hogy Kiezewetter őt a Branyiszkó alján várja, a támadással felhagyott és a

rolnia... De a járvány-kórház?? Ez nem sürgős dolog, arra ráérünk.

Már pedig boldogult főorvosunk, dr. Mátyás Károly intőleg emelte fel szavát ama közgyűlésen, mely a Hönig-féle ház — melyben a járvány-kórház be volt rendezve — eladását megszavazta, hogy ez addig el ne adassék, míg egy újabb járvány-kórház nem létesítetik, mert a következőkért a felelősséget magára nem vállalhatja és különben is a törvény írja elő, hogy a város egy perczig sem maradhat rendes járvány-kórház nélkül.

Hasztalan volt az ő felszólalása is; a Hönig-ház el lett adva és a város a mai napig járvány-kórház nélkül maradt.

No, ha az ilyen állapot egészséges rendszerűnek nevezhető, mi elhallgatunk és méltóztassanak a jobb időket türelemmel bevárni.

Ugy halljuk, hogy a városi tanács és illetve a közegészségügyi bizottság járvány-kórházul a vasuti állomás szomszédságában levő Ertl-féle majort s illetve lakházat fogja a közgyűlésnek ajánlani.

Részünkről ezt az épületet sehogy sem tartjuk alkalmasnak a jelzett célra, nem pedig főképen azért, mert a vasuti állomás közelében van, nincsen teljesen izolálva és — mi legfőbb ok — igen messze esik a várostól, tehát a betegek a hosszú út miatt torturának volnának kitéve. Ezenkívül kár volna a majorságot, melyhez szép darab föld is tartozik, eredeti céljától elvonni.

Mi tehát azt ajánlanók, ha a város már annyira bent van a vásárlásokban, vegye meg a járvány-kórháznak ott leendő elhelyezésére a szélaknai kapun túl fekvő Mayer-féle házat nagy kerttel. E ház teljesen izolálva van, nagy kert közepén áll, van vize, napos oldalon fekszik a város közelében és a közlekedési út oda a főutól csekély költséggel volna kiépíthető.

De legyen bármint is: csak már megvolna a járvány-kórház, mely hivatva van a ragályos betegek elkülönítése által a járvány terjedését megakadályozni és az ily nagy veszélyt, melylyel most teljes erőmegfeszítéssel vagyunk kénytelenek megküzdeni, csírájában elfojtani!

Különösen a mi szegény munkás népiünk nyomoruságos lakásviszonyait tekintve, városunkban egy járvány-kórház még sokkal szükségesebb és nélkülözhetetlenebb, mint az ország bármely más városában. A járvány-kórháznak tehát mielőbb meg kell lennie.

zsegrai oldaluton sietett Kiezewetterhez, hogy vele egyesülve, a Branyizsko szorost megszállja és a magyar hadsereg előnyös előrenyomulását meghiusítsa.

Guyon ugyan pihentetni akarta katonáit, de nem engedte meg, hogy a roppant terhes hegyi marstól és az éjjeli támadástól a végkimerültségig elfáradt honvédek elszállásoltassanak, hanem nyílt táborot tartott a város piacán. A lakosok minden szalmát, szénát, fát hordták össze és száz és száz táborfűz mellett kint éjjelezett a szegény honvéd, 20 foknyi hidegben.

Másnap 5-én már korán reggel elindult az egész Guyon dandár Korotnok felé, mely helység közvetlen a Branyizsko alján fekszik. Dél előtt 10 órakor érkezett városunkba a Piller-féle dandár, mely a városban elszállásoltatott. Görgey táborkarával és 2 dandárral Lőcsén volt és bál rendezésével foglalkozott.

Február 5-én délelőtt, a mint éppen ebédeltünk hatalmas moraj, láрма üti meg füleinket. Távol ágyuzás, fegyverropogás, dobpergés, trombitaszó, a gyalogság sorakozása, a huszárok gyülekezése és a rémhir „folyik a csata, jön az ellenség” rettegésbe hozta az egész város lakosságát. Én ott hagytam a házat, futottam az eperjesi uton fel és a mint kiértem a városból, láttam és hallottam, hogy a Branyizsko alján dörögnek az ágyuk, ropognak a puskák. Szaladva egy jó negyed óra alatt Korotnok község közelébe értem, de itt a harc vonalat elzáró huszár kordonra akadtam, honnan tovább eresztelni nem akartak, de én a jobb oldali kis magaslatra felmentem és a harc vonalra kerülve láttam, hogy a csata már javában folyt, azaz hogy mindig jobban csomósodik össze a völgyben a két ellenes csapat, mert a jobboldali harakóczi magaslaton a mármarosai zászlóalj az osztrák balszárnyak oldalába jutva, azt visszazsorította. Ekkor a magyar ágyuk vágatva robogtak a jobboldali magaslatról az ország-

Lesz-e honvédszobor?

Bizony, oda jutottunk, hogy ezt a kérdést kell fölvetnünk. Nem kérdezzük már, hol, mikor lesz felállítva a honvédszobor, de azt kérdezzük, lesz-e egyáltalán honvédszobor?!

És így kell kérdeznünk az előzmények után.

Évre év telik; egyik szoborminta a másik után lesz hozatva; tervezgetik, hogy hát hol is álljon az a honvédszobor? de a valószínűség egyetlen egy lépéssel sem vagyunk közelebb, sőt már némi kételyek merülnek fel lelkünkben, megéri-e a jelen nemzedék, hogy az a honvédszobor csakugyan és valósággal felállítatik-e?

Néhai Goldbrunner Sándor e célra szánt hátrahagyott pénzével a szoboralap immár 5000 forintnál több.

Nem mondjuk, hogy ez elég, de mindenesetre tekintélyes összeg, a melylyel már lehet kezdeni valamit; csak kezdeni kell már egyszer valahára.

Rövid időre itt! marcius 15-ike s még mindig nincs honvédszobrunk. Bevárjuk-e a jövő évszázadot is a nélkül?!

Felhozzák akadályul, hogy a kegyesrendiek előtti, a szobornak szánt tér helyreállítása egymaga kerülne 4000 forintba; de hát megmásíthatlan-e az, hogy a honvédszobrot ott kell felállítani?!

Soh'sem voltunk nagy barátjai e tervnek, mely a kamaraház felé disztelen, rideg falat állít s amaz utrészét hegyzakadékhöz tenné hasonlónak.

Minek költsünk 4000 forintot egy szoborhelyül szolgáló tér kiépítésére, ha ilyen tér költség nélkül is kínálkozik?!

Visszatérünk régi indítványunkra, hogy a honvédszobrot a pachertári téren kell felállítani, mely kétségtelenül a legalkalmasabb s mindenesetre azon előnye van, hogy nem fogyaszt a szoboralapból 4000 forintot.

Felhozzák némelyek, hogy ott nem volna illő háttér. Hát szebb háttér talán a kamaraház bádofedele avagy a Murgács-féle ház, mely közeli tömegével elnyomná a szobrot?!

Hát a miskolci Kossuth szobornak nem erdős rész, az „Avar” képezi-e háttérét, s csak előtte van sik tér?!

De ne vitassuk ezt most. A fődolog az, hogy szobor legyen; ne legyünk e tekintetben is a legutolsók. A mi a szobor költségéhez még hiányzik, azt a város utólag is fedezheti. Ez a gond ne tartoztasson a terv mielőbbi végleges megállapításában s gyors kivitelében. Ne mondhasák ránk, hogy a mit a selmecziek az egyik évszázadban elhatároznak, azt csak a másik évszázadban viszik keresztül.

Elég soká haboztunk, tanakodtunk, tervezgettünk; tegyük is már egyszer valamit; legfőbb ideje!

Állítsuk fel már valahára azt a honvédszobrot; később már csak pironkodva teneljük, mert az a honvédszobor akkor már nem annyira hazafellekedésünk, mint inkább hazafelenségünk, lanyhaságunk emlékjele lesz.

Állítsuk fel már azt a honvédszobrot!

uton, árkon-borkon át a baloldali dombra, honnan a völgyet uralták.

A völgyben láttam a 33-ik nógrádi zászlóalj tömegét előre haladni, de a fenyves erdőben elbujva elhelyezett osztrák gyalogosok sortűze, a felettök húzódo országút kanyarulatain felállított ágyuk kartácsai csakhamar visszavonulásra kényszerítették a honvédeket, mi bizony elég rendetlenül történt és csak Korotnok faluban lehetett őket némileg rendbe szedni, midőn Guyon karddal kergette őket össze.

Guyon átlátván, hogy ezen pozíciót bevenni vajmi nehéz feladat lesz, egy, az ottani postamester által ajánlott, biztos ember vezetése alatt, a körülbelül 100 önkénytes, Újházy vadászt az összes huszártrombitásokkal együtt küldte Polyanócz felé, honnan oly meredekségen, melyen nyáron alig lehet felmászni, a többnyire művelt fiukból, diákokból, hivatalnokokból kereskedőkből álló vadászcsapat emberföltötti küzdések és erőlködések között másztak négykézláb fel az átjáró szorossal egy magassági vonalban fekvő, ugynevezett ördöglyuki kis fenlapályra, honnan az osztrákok jobb oldalát lehetett megtámadni.

Eközben Guyon az egyenes támadással sem hagyott fel, hanem lováról leszállva, a 33-ik zászlóalj élére állt és azt kiáltotta neki, hogy „éppen ezen zászlóaljnak kell a legnehezebb pozíciót bevennie, itt kell a szélaknai csorbát kiköszörölnie és ha most hátrálni mernek, ő saját ágyuinak kartácsűze által löveti le őket, tehát, mondja, előre dupla lénunk, hátra kartács.” Ő maga kardját magasra emelve, előre rohant, utána kezében kereszttel, Bolesznik, volt selmeczi piarista. Az ezáltal felvillanyozott fiuk minden fáradságot leküzdve „előre” kiáltással utánuk rohantak.

Bömböltek az osztrák ágyuk, ropogtak az osztrák puskák biztos állásból a nyílt téren rohanó magyar

KÜLÖNFÉLÉK.

— A Bolgár fejedelemné halála minket selmeczieket is közről érint és van okunk a nemes lelkű fejedelemnőt igazán gyászolni. — Ki gondolta volna ez előtt más fél évvel, a midőn Mária Lujza Bolgár fejedelemnő két szép okos fiacskájával Boris és Cyril herczeggel a nyarat a szent-antali Coburg káستélyban, töltötte, hogy fiatal életének ily hamar és egy újabb élet adása mellett vet véget a kérelhetetlen halál. Akkori itt időzést alatt nyerte meg leereszkedő nyájás modorával, nemes lelkűségével, a szegények iránt is tanusított jó szívűségével e lakosság osztatlan rokonszenvét, szeretetét. És hányszor gondoltuk őt még viszontláthatni, midőn főkapitányunknak bucsuzáskor ezt mondá magyarul: „Isten vele!” — Gyászoljuk hát halálát és őrizzük meg emlékét.

— **Eljegyzés.** Holluby Vilmos evang. lelkész Rakonczán Hontmegyében jegyet váltott Priviczky Ilona kisasszonnyal, Priviczky Rezső selmeczbányai kereskedő kedves leányával.

— **Halálozás.** Szücs József akad. tanársegéd, fia Szücs felsőbányai zuzómű felügyelőnek, ki több éven át Selmecz-ribniki zuzómű felügyelő volt, hunyt el mult hó 31-én. Halálát a roncsoló toroklob (difteria) okozta, mely három nap alatt megölte az erős szervezetű, derék fiatal embert. Megdöbbenéssel hallotta az egész város a váratlan és szomorú hírt, mely azt bizonyította, hogy a difteria, daczára a híres sérumnak ma is ritkán gyógyítható. Az elhunytat e hó 2-án temették el a kórház halottas szobájából. Ott voltak utolsó szomorú útján a lesújtott apán kívül az akadémia tanárai, pályatársai, az akadémiai tanársegédek, kik a temetést is rendezték, s az akadémia ifjúsága.

— **Gyász.** Sulyos, nehéz csapás érte Takáts Miklós kereskedőt és családját. Egyetlen, tíz éves fiukat ragadta el a mult hó 29-én a vörheny, a gyermekeknek ez a veszélyes, gyilkos ellensége. Pár napig volt csak beteg a szegény gyermek; halála előtt pár nappal még virgoncz, eleven, vig fiu volt s kétszer huszonnégy óra elég volt a kegyetlen kórnak, hogy őt s vele együtt a szerető szülőknek minden kedvét, minden reményét elvigye. — Folyó hó elsején volt a temetése a korán elhunyt kis fiunak s bár a nyilvánosság teljes kizárásával kellett volna ennek megtörténnie, sokan vettek azon még is részt s egy egész koci vitte a szülők fájdalmát enyhíteni kívánó résztvevők koszoruit.

— **Járványos betegségek Selmeczbányán és vidékén.** — A kanyaró, vörheny, difteritisz, tífusz, influenza, ragályos tüdőlob járványos fellépte és grasszálása egyszerre sok is. Pedig e ragályos betegségek városunkban és vidékünkön egyre nagyobb mérvben terjednek és szedik áldozataikat. Selmeczbányán valamennyi iskola hatóságilag bizonytalan időre bezáratott, de ez nem akadályozta meg eddig a járványok a tanulók közti terjedését. Nem akarunk rémképeket festeni, de a veszedelem nagyon komoly, imminens, A legerélyesebb intézkedésekre van szükség, hogy a járványos betegségek pusztítása megszüntessék. Ezt

zászlóaljra, a golyózáporban sokan estek áldozatul, de az a nyílt tér csak vagy 200 lépésnyire tartott és Guyon csakhamar a zászlóaljat mély árokba vezette, hol védett állásban volt. A két más zászlóalj pedig feljebb, biztosabb és veszélytelenebb viszonyok mellett szintén rohant az erdő felé, mely rohamnál különösen az utászok kiténtették magukat.

A huszárok pedig azt gondolva, hogy az ellenség a felsőbb kanyarulatok felé visszahúzódott, az egyenes meredekségen felvezető, régi uton felfelé vágattak az ellenséges ágyukat elfoglalandók, de a mint egy nyíláson felbukkantak, oly rémitő kartácszapor fogadta őket és úgy söpörte soraikat, hogy vissza kellett fordulniok és sokan sebesülten jöttek le Korotnokra. Egy megebesült huszár, közel hozzám keserves és bős arczzal visszafordult a hegy felé és magvas huszár káromkodások mellett azt mondta: „verje meg a Krisztus azt a görbe országot, hiszen itt a huszár nem tehet semmit.”

Az első válságos pillanat megjött, a mély árokból roppant jégsima meredekségen a puskát szájukba fogva négykézláb másztak fel a honvédek a part szélére, mely csak néhány lépésre volt azon erdő szélétől, melyet az osztrákok megszállva tartottak. Ezek a feltűnedező honvédeket puskatűzzel fogadták; az első majdnem valamennyien elesetek, de az utánuk jövők nem riadtak vissza, hanem szuronyt szegezve rohantak az erdőbe.

A más két zászlóalj is behatolt az erdőbe és azután nem volt látni semmit sem, csak puskaropogást, lármát lehetett hallani, ott harcolt ember ember ellen, a zaj mindég feljebb és feljebb húzódo, jele annak, hogy az osztrákok hátrálnak; ágyukat is iparkodtak biztonságba hozni és lehetett látni, amint azokkal az utkanyarulatokon fölfelé iramodtak.

közegészségügyi hatóságunk és a mult napokban ülést tartott közegészségügyi bizottságunk, valamint orvosaink is tőlük telhetőleg teljesíteni iparkodnak is. De teljesen igaz van t. laptársunk a „Selmezbányai Hiradó“ a város hivatalos lapjának akkor, a midőn legutóbbi számának nagyon igazat mondó vezércikkében felsorolja azon hiányosságokat, melyek nem annyira a mostani, mint a régi tényezők mulasztásainak és az általunk is oly sokszor ostromozott „krajczáros gazdálkodásnak“ rohatók fel. De reményelni akarjuk, hogy a nagy bajnak nem sokára vége lesz és, habár nagyon szomorú, de indító okot fog adni arra, hogy a jövőre nézve okuljunk.

— **Épületanyag-raktár hiányát** lépten-nyomon érezzük, s épen e hiány is oka annak, hogy az épületanyag itt Selmezbányán 50 százalékkal drágább mint Besztercebányán. E hiányon legközelebb talán segítve lesz, ha a tanács is úgy akarja, Wünsch Róbert, besztercebányai vállalkozó cégé ugyanis, melynek Besztercebányán nagy épületanyag raktára is van, illet itt Selmezen is hajlandó berendezni, ha a tanács részére a vasutnál kieszközli a refakciót a Selmezbányai közúti vonalon, t. i. 40 %nyi szállítási árengedményt az épületanyag-szállításnál. Ha e terv sikerül, talán megjön a selmezieknak építési kedve, mely most az épületanyag drágasága miatt zérus fokon áll. Előnyére válnék az épületanyagraktár a liceummal szemben levő Heinczféle ház tervezett átalakításának, mely célra, mint halljuk, 25 ezer forintnyi költség volna előirányozva. E háznak a Heincz család általi felépítése mindenesetre örvendetes volna városunkra nézve, mert díszíteni fogná a Szt.-Háromságteret, lecsappantva ama bizonyos „nürnbergi hangulatot“, sőt azon vérmes reményünknek merészkedünk kifejezést adni, hogy a Wünsch cég által létesítendő épületanyag-raktár és a Heincz féle ház modern átalakítása talán megadja az első indító lökést az általánosabb építkezésre, a mi bizony sok helyen nagyon kívánatos volna, mert sok a régi, disztelen, rozszant, sőt dűledékes épület városunkban.

— **A lyceumi hangverseny** a közbejött gyász miatt, nemkülönben az újabb — bár szörványos megbetegedések miatt egyelőre folyó hó 25-ére halasztatott el.

— **Merénylet vagy gonosz tréfa volt-e?** Bakabányán mult hó 27-én reggel özv. Hrutkovicz Jánosné kályhájába ment befűteni s alig hogy a forgácsot meggyújtotta s a kívülről fűtő kályhaszájtól kissé eltávolzott, erős robbanás hallatszott, mely a kályhát szétvetette s melytől a szegény senkinek sem ártó öreg anyóknak a szeme is megsérült; szerencséje lesz, ha meg nem vakul. Hogy mi okozta a robbanást, azt még eddig nem sikerült megállapítani. Ez ügyben mindenesetre a legszigorubb vizsgálat lenne megajándékozandó, mert sajnos, Bakabányán az ilyen fajta tréfa vagy mi, nem az első eset.

— **Kisiklott a személy vonat** Garamberencze és Béalabánya között e hó 1-én, de más báj nem történt, mint hogy az utasok nagyon megijedtek és a két

A legfelsőbb utkanyarulatán, ott hol csak keskeny szoros vezet át a hegy tulsó oldalára, megállt a hátráló ellenség, az ágyuk a lovassággal az uton a röppentyük a hegylejtőt uraló baloldali kis dombocskán foglalták állást, a futó gyalogság az erdő fölött vagy 300 lépésnyire sorakozott. Itt ezen 300 lépésnyi, nyílt téren kellett az osztrákok után rohanó honvédeknek áthatolnunk, de itt oly rémitő puska és kartácsgolyózár fogadta őket, a röppentyük robbanásai oly pusztítást okoztak, hogy az erdőből tovább előre jutniok lehetetlen volt.

Itt a harc megállt, ez volt a legválságosabb pillanat, ezt az utolsó pozíciót a honvédek csak száz és száz ember élet árán foglalhatták volna el. Farkas szem nézve, majd egymásra lövöldözve állt a két ellenséges had szemben egymással. Egy jó negyed óráig sem az osztrákok, sem a honvédek nem merték némileg védett helyeiket elhagyni.

De most egyszerre csak erős puskatüzelés hallatszott az ördögyluki fenlapályról. Ez volt az Ujházi vadászok oldaltámadása, melyhez hat huszártrombitás fújta a vadász riadót. Jól célzott lövéseik egymás után leterítették a dombon felállított rakétásokat.

Ekkor a Piller dandár is megérkezett Szepes-Váraljáról, mely az összes dobok erős pörgése mellett gyors lépésben sietett a harctérre.

Mindez lelkesítőleg hatott a honvédekre, leverőleg az osztrákokra, kiknek sorai ingadozni kezdtek. Erre a honvédek az erdőből szuronyt szegezve diadallármával rohantak előre. Az osztrákokat elfogta a pánik; soraik felbomlottak és ágyuk, lovak, emberek vad futásnak eredtek a Branyiszko tulsó lejtőjén le és délután 4 1/2 órakor a Branyiszko szoros legletején az Ujházi vadászok által feltűzött honvéd zászló hirdette a legszebb magyar győzedelmet.

gőzgép nagyon megrongálódott. Ez ulóbbiakért nem kár; bár pusztultak volna el már régen egészen, annyira rossz karban voltak azok már amugy is. A mi a utasok megijedését illeti, az sem első és ha az állapotok így maradnak, nem is utolsó eset. Nem resteli ezeket a folytonos botrányos mizériákat e korcs vasuton a tekintélyes, nagy magyar kir. államvasut? Vagy csak akkor fog radikális javítást eszközölni, ha — mit isten ne adjon — valami nagyobb vasuti szerencsétlenség fog bekövetkezni?

— **Betörés.** Geiger Mark helybeli fűszerkereskedőnek a Deák-Ferencz utcában lévő raktárát mult hó 29-én éjjel Szklinka Márton az üzletben alkalmazott napszámos feltörte és onnét 70 kilo lisztet lopott el. A tettes is, a 70 kilo liszt is csakhamar megkerült Erdély János rendőrbiztos erélyes nyomozása folytán. A betörőt a járásbíróshoz kísérték át.

— **A kir. bányatisztek tánczezel egybekötött piknikje** Hegybányán, mely e hó 1-én folyt le, igen jól sikerült; de még sokkal jobban mulattak volna a résztvevők, ha a szülők és gyermekek réme, a difteritisz és scharlach, valamint a difteritiszben oly fiatalon elhalt Szücs József akad. tanársegéd tragikus sorsa némi árnyat e mulatságra nem vetett volna. A rendezőség, ugy, mint a mult évben, most is derekasan kitett magáért és étel italban nemcsak hogy hiány nem volt, hanem azok jósága is általános dicséretet aratott. A tánc hajnalig tartott.

— **A farsang** nem valami nagy vidámságot hozott Selmezcze, mert sokban elrontották azt az uralgó járványos betegségek, amin nem is lehet csodálkozni. — Külömben ma, vasárnap lesz a cipőgyári alkalmazottak bálja a Sembery-teremben; e hó 12-én a vegyes ipartársulat bálja ugyancsak a Sembery-teremben; szintén 12-én lesz a szandriki ezüstárú-gyár alkalmazottainak jelmez-bálja a szandriki kaszinóban.

Köszönetnyilvánítás. Takáts Miklós kereskedő és neje e helyen is köszönetet mondanak mindazoknak, kik egyetlen fiuknak elvesztése fölött érzett mély fájdalomukat jóleső részvétükkel enyhíteni igyekeztek.

— **Vadak öröme.** Nem a Fidzsi-szigetek, nem a legsötétebb Afrika vadembereiről van szó, csak azokról a vadakról, melyek gyilkolására engedélyt kell váltani pénzért; t. i. a nyulakról stb. Febrnár elsejével beállott a tilalmas idő; szünetel a vadászat, s unatkozik vadász, vizsla és tacsó. Ez az igazi vadász fillentés évadja. Sör, bor, pipaszó mellett előkerülnek a hihetlennél hihetlenebb, furcsábbnál furcsább kalandok, vadászélmények, míg a nyulak jóízűt nevetnek a markukba. Szegény vizivadak s a ragadozók persze nem osztoznak az amnesztiában; rájuk nézve áll a statárium; ott lövik, a hol érik.

— **A Nagy Képes Világtörténet 11-ik füzete megjelent.** Közöljük belőle ezt a rövid ismertetést. Egy ünnepély leírása a bibliában. Omri házában sarja, a phoeniciai istenek imádója megsebesült vala, s visszavonula jezzreli palotájába. Elizéus ekkor átment a rámóthi táborba, megállta a seregek fejedelmei előtt és szóla a bugzó Jehuhoz: „Beszédem vagyon veled, oh fejedelem!“ Bementek a házba, és ő Jehunak fejére tölté az olajat és mondá neki: „Ezt mondja Jahveh, az Izráelnek istene: királylány kentelek téged Jahveh népén az Izráelen.“ Jehu pedig kijöve az ő urának szolgálóihoz, és mondá: „Igy s így szóla nékem, mondván királylány kentelek téged. Azért nagy sietséggel kiki mind ragadá az ő ruháját és alá helyezteték a grádicsnak felső részére és trombitát fuvának, mondván: Jehu uralkodik!“ Így mondja el egy királylány kenés történetét a könyvek könyve, a Biblia a tragédiák e tárháza. (Királyok k. 2. 9.) Az egyszerű szavakból komoly, őszinte, becsületes nép erős morális érzelme dobog felénk, az az érzelem, mely áthuzódik egész nagy tragikus történelmükön. E történelem legkitűnőbb irott kuforrása az új nagy világtörténeti mű, mely ez eseményeket a legújabb adatok felhasználásával mondja el. A Marczali Henrik szerkesztésében megjelent „Nagy Képes Világtörténet“ ez, melynek most 11-ik füzete jelent meg, gazdagon illusztrálva. Egy füzet ára 30 kr. kapható minden hazai könyvkereskedésben s a kiadó társulatnál Megjelen minden héten egy füzet.

— **Klincok Náczo hundstosziár okoskodásai.** Most zinfuenzázás zidőben sak kettőt zakarom kiokoskodni. Po prvo: preciso van Náczkónak kincstári járványkórház zis oda nem viznek senki beteget, mert tán nincs zis köztük ilyen beteg. Is hatalmas meszki nipsigneék nincs van járványkórház, de sak van sok beteg.

Po druho: zebből kifolyólag nem jobb-e Náczkónak, mint mestyannak lenni? Hej, bó prisszam, áno, prauda je! — Többet sak a jövő héten. Addig is: „Póchvalen!“

Selmezi felfrissített friss ujság.

Kis vasutunk kisiklott két gépe az államvasutak által berendezett lipótmezei géptérbolydába vitetett el.

A még épségben maradt gép szintén öngyilkosságon töri a fejét. Nem bánánk, ha csak egymagában pusztulna el, hisz tanácsosunk szerint Árpád sem jött vonaton a hazába.

Tanácsosunk így korigálja szavait: nem a város lehet el zentul is vasut nélkül, hanem a vasut lehet el városunk nélkül. Így is jó.

A járvány kórház eszméje vörhenyben veszélyesen megbetegedett. A kórházi ápolónő, mivel kötelességét nem teljesíti, mert egymaga lévén megbetegedett, egyszerűen elcsapatik.

A kórházi fő-al-másod és segédorvos (egyszemélyben) minden nyavala ellen beoltatta magát, hogy beteg ne legyen és nyugdíjba ne helyeztessék.

Ragályos beteg után, ha meghalt, és ha gazdag, minden néven nevezendő tárgy desinfiáltassék, ha szegény, tiz krajczár karból is megteszi. L. városi törvénytar X. §. 20. cz.

Tegnap éjjel pont éjfélkor kísérteties képet nyújtottak a város ház falához támasztott létrákon le és fel szaladgáló kis honvéd alakok, a kik bizonyosan a tanácstermi megelevenedett modellek voltak és jubilálták az ötven év előtti rohamokat.

Szerkesztői üzenet.

J. L. Zs. „Uton“ — a jövő számban utazik. Kérünk ottani apróbb hírközleményeket is. — Üdvözlét!

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy néhai férjem, Longauer József

= cipészüzletét és dusválasztéku cipőraktárát =

az Ezüst-utczában levő Jezsek-féle házba (alsó gyógytár mögött) helyeztem át és az eddigi szakavatott szabászt ott is alkalmazni fogom.

Kérve a nagyrabecsült támogatást maradok

Kiváló tisztelettel

Özv. Langauer Józsefné.

Gyár: Alsó Hámor, Barsmegye.
Gyári főraktár: BUDAPEST, Andrássy-ut 29. (I. em.)
Raktár: BÉCS, I., Seilergasse 1. szám.

A „SZANDRIK“ ezüstárú-gyár,
mely az 1752-ben Selmezbányán alapított Geramb J. J. unio tulajdona,
saját vagy adott rajzok szerint előállit:

mindennemű ezüstárút,
mint asztaldiszeket, gyümölcstartókat (jardiniéres-készleteket), zsirandolókat, gyertyatartókat, serlegeket,
dísz-empléktárgyakat és versenydíjakat,
mindennemű evő-készletet gazdag választékban,
pipere-tárgyakat. stb. stb.

A közönség köréből.

Tudomásul!

Teljes tisztelettel értesíteni bátorodom a n. é. közönséget, hogy f. évi február hó 1-től a legjobb hírnevnek örvendő

Glücksthal Gyula ur üzletét átvettem

és azt a fent jelzett naptól kezdve

az én cégem alatt vezetem.

Amidőn ezt a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozom, már most biztosíthatom arról hogy ezen üzlet eddigi jó hírnevét nemcsak megóvni, hanem még inkább megerősíteni, öregbiteni és ez által t. vevőim megelégedését mindenben kiérdemelni legfőbb iparkodásom, legbuzgóbb törekvésem leendő.

Kiváló tiszteletem kifejezésével és kérve nagyra-becsült pártfogását, maradok a n. é. közönség

Selmeczbánya, 1899. február 4.

alázatos szolgálja

Weisz Simon.

Kiadó lakások.

Az Ocsovszky-utcában lévő Eckert-féle ház első emeletén egy négy szobából és hozzátartozandókból álló

szép utcai lakás

május 1-től, ugyanazon ház földszintjén egy két szobából és hozzátartozandóságából álló **udvari lakás** ápril 1-től bérbeadó.

Tudakozódhatni:

Özv. Eckert Hermin
háztulajdonosnőnél.

Bérbeadó istálló.

A Deák Ferencz-utca 12-ik sz. alatt levő Zlinszky-féle házban egy

nagy lóistálló, kocsiszinnel

f. évi május 1-től bérbeadó.

Bővebbet megtudhatni a háztulajdonosnőnél: **Zlinszky Mária**nál.

Jó konyha, kitünő italok, előzékeny kiszolgálás a Róth-féle vendéglőben.

Bátor vagyok a mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy **vendéglőmben** kitünő ételeket és italokat, ugymint: természetes, jó fehér- és vörös borokat, friss sört, különösen a világhírű pilzeni és culmbachi palaczsört szolgállok ki. — A pilzeni és culmbachi palaczsört állandóan raktáron tartom.

Vendéglőmben elfogadok **koszt-abonálásokat** is jutányos árak mellett.

Amidőn még a n. é. közönséget arról is biztosíthatom, hogy az előzékeny, gyors kiszolgálásra is nagy gondot fordítok, egyben kérem tömeges látogatását és nagyra-becsült pártfogását.

Kitünő tisztelettel

Róth Bódog,
vendéglős.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a Vankovits-féle házban levő, különféle szeszes italokkal, mindennemű finom likőrökkel gazdagon felszerelt

raktáramra.

Ezen raktáramban kaphatók: különféle minőségű **rum, cognac**, valódi trenesényi **borovicska** és 12 éves szírmiai **szilyórium**, különféle eredeti töltésű **palaczk-sörök**, ugymint pilzeni-, salon- és pesti Haggenmacher-féle sör; saját töltésű tiszta valódi **borok**; különféle **champagnerek**, u. m. Törley, Talismann sec, Extra Dry Cremant, Rosé, Vin-But stb.

Különösen kiemelem, hogy a

magyar minta pineze egyesít

kitünő minőségű boraiból

a város területén kizárólagos **raktárt** tartok.

Amidőn a n. é. közönséget biztosíthatom arról, hogy minden lehető elkövetek teljes megelégedésének kiérdemelésére, egyben kérem bizalmával megtisztelni és maradok

kitünő tisztelettel

Rosenfeld József.

Nagy Képes

Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF,
GOLDZIERH IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal
50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténelmi mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolások lesznek. Képes mellékletei, történelmi térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemkekéről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét
kötetben

famentes, tehát soha meg
nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívül díszes félbőr-
kötésben, hórhattal és
vászontáblával

8 frt.

Minden négy kötetben egy-egy
kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes
kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog
közbeocsáttatni.

Egy-egy füzet ára

30 kr.

A füzetes kiadáshoz díszes le-
kötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben
minden rendes hazai könyvtárunknál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

a) kötetenkint utánvéttel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy alólírt kiadókhöz mt.zendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

vagy
mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők szíveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Fehérnemű varrónők kerestetnek
azonnali foglalkozásra és felvételre
TIBÉLY ÁGOST üzletében.